

ervaringen werkplaats programma en leergang programma groen

Irma Dekker
Maarten Hoorn

LinkedIn: Aan de slag met de Omgevingswet

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Doel van de workshop

Inzicht vergroten in het kerninstrument vrijwillig programma en ervaringen delen.

Vandaag samen aan de slag met:
Amersfoort , Amsterdam, Edam-Volendam,
Haarlem

Belangrijkste inzichten

- Werk via een vaste tekststructuur, die passend is voor digitale ontsluiting in het omgevingsloket

Webinar over digitale ontsluiting.

<https://youtu.be/4f-C5Wybw2s>

- College stelt het programma vast, maar denk ook na over de rol van de gemeenteraad
- Werk intern samen en leg verbinding met de omgevingsvisie en omgevingsplan
- Probeer grip te houden op het aantal programma's bijvoorbeeld via beleidshuis of omgevingskamer
- Werk alleen aan maatregelen die je zelf kan bijsturen, en zorg voor verantwoording via goede monitoring

Belangrijkste ervaringen programma Groen

- Verbinder tussen biodiversiteit, klimaatadaptatie, gezondheid en ruimtelijke kwaliteit
- Dwingt om doelen concreet te maken en over uitvoerbaarheid na te denken
- Lastigheid: zelfbindend en college als bevoegd gezag

Voor meer informatie zie www.platform31.nl/groen

Het inspiratiedocument

De beleidscyclus

Vrijwillig, maar niet vrijblijvend

Wat doe je met beleid van voor 2016

Hoe voorkom je dat twee beleidswerelden ontstaan

Elementen die terugkomen in een programma

Verwijzing naar visie/plan

Monitoring/Evaluatie

Looptijd/indicatie voor termijn waarop het programma herzien wordt

Participatie en bestuurlijke borging

Interne participatie: hoe krijg je je organisatie mee?

Externe participatie

Bestuurlijke borging

Interbestuurlijke programma's

Hoe pak je het aan?

Hoe participatie?

Hoe bestuurlijke borging?

Ontsluiten van de programma's (DSO) filmpje

Financiën

MER

Van beleid naar programma

- Ontwikkel visie, programma en plan parallel aan elkaar.
- Programma kan thematisch, gebiedsgericht of multisectoraal (grensoverschrijdend) zijn.
- Handelingsperspectief bieden, focus op uitvoering
- Opgaves op elkaar afstemmen via (gebieds)programma's
- Zoek het juiste detailniveau. Betrek handhaving bij formuleren van regels in plan versus maatregelen in programma.
- Beperk het aantal

Tip: screen huidige beleid, zet ambities in visie en juridische regels in omgevingsplan

De mythe van beleidsregels

Let goed op beleidsregels (die vaak nog in huidige beleid zitten). Bindend voor initiatiefnemers.

https://iplo.nl/regelgeving/instrumenten/beleidsregels/?_ga=2.32343229.280482641.1655719137-1810576659.1612950107

Beleidsregels vallen onder de Awb en kunnen dus apart blijven bestaan.

Opnemen in programma kan soms ook. Niet in omgevingsplan

Check je bestaand beleid

<https://iplo.nl/regelgeving/instrumenten/omgevingsvisie-gemeente/bestaand-gemeentelijk-beleid-omgevingswet/>

Kaders voor opstellen programma's

Wat wil het bestuur?

Ambitieniveau mbt participatie

Sectoraal of integraal?

Detailniveau i.r.t. bevoegdheid

Hoe werk je het strategisch uit?

Een programma is van het college en vaak tactisch van aard. Directies in de organisatie zijn sterk, en maken zich sterk voor hun eigen visiedocumenten

Hoe houd je regie?

Een regieteam kan zicht houden. Hier wordt de integraliteit bewaakt en de confrontatie tussen de verschillende nieuw ontstane visies, die vervolgens 2-jaarlijks ingevoegd worden bij de omgevingsvisie als actualisatie-slag.

Een Omgevingskamer die toetst of nieuw beleid wenselijk is of opgenomen kan worden in de omgevingsvisie en programma's.

Keuze (aantal) programma's

Programma niet wezenlijk nieuw, wel kansen:

- Het is een instrument voor sectoraal, multisectoraal of gebiedsgerichte uitwerking van beleid (b.v. uitwerking omgevingsvisie).
- Moet leiden tot slimmer en samenhangende uitwerking van dat beleid en tot maatregelen die zowel juridisch als niet-juridisch van aard zijn.
- Meer aandacht voor samenhang met andere beleidsdomeinen en programma's.
- Komt tot stand in samenhang met andere instrumenten uit de Omgevingswet.
- Interbestuurlijke afstemming heeft nu nadrukkelijker een plek.
- Er geldt een motiveringsplicht m.b.t. participatie, maar vorm is vrij.
- Uitwerking van beleid is beter vindbaar voor burgers, bedrijven, andere overheden, etc.

- Via participatie (inwoners laten kiezen)
- Aansluitend bij bestuurlijke portefeuilles
- Naast visie en programma's zijn er nog steeds andere soorten beleid (bijv. verkenningen)

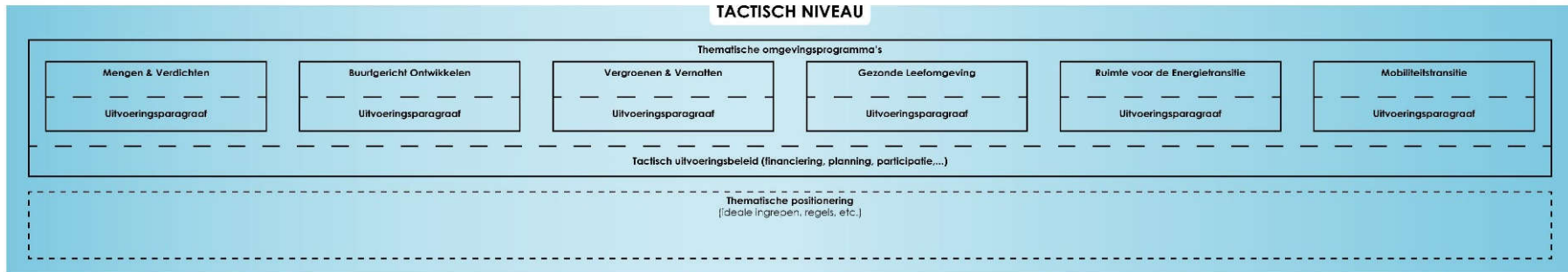

Het Haarlem'se beleidshuis

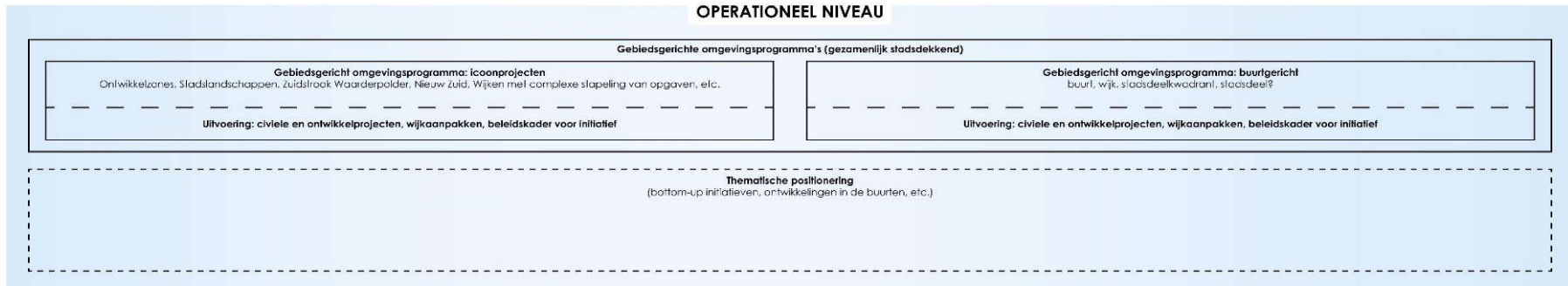
STRATEGISCH NIVEAU

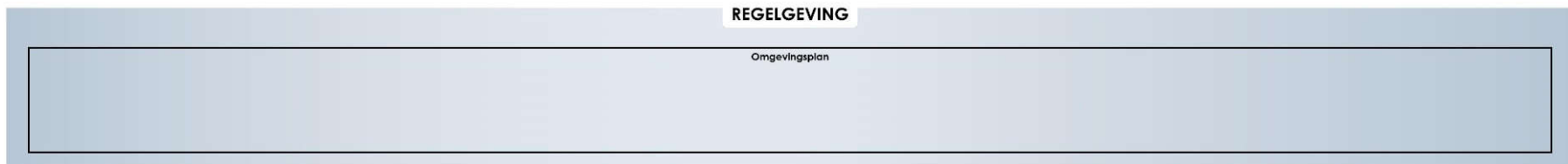
TACTISCH NIVEAU

OPERATIONEEL NIVEAU

REGELGEVING

Financiële arrangementen

- Wat kunnen we doen en wat willen we? Hebben we de financiële ruimte?
- Hoe bekostig je programma's? Moet je voor elke actie uit het programma terug naar de raad? Of kan je bij de start budget vastleggen? Hoe koppel je het aan de begroting (bevoegdheid raad)?
- Programma kan ook ter advies naar de raad. Niet laten vaststellen. Raad blijft budgethouder.
- Effecten van het éne programma op het andere.
- Door kosten en baten tegenover elkaar te zetten van verschillende programma's, krijg je beter zicht op het gehele plaatje

MER

Plan-m.e.r. bij 'plan of programma' (art 16.36 Ow):

- als dat het **kader vormt voor te nemen besluiten voor projecten** als bedoeld in art. 16.43, eerste lid Ow.
- als bij de voorbereiding op grond van artikel 16.53c Ow een **passende beoordeling voor natura-2000 gebieden** moet worden gemaakt.
- MER geeft de gemeenteraad/gs inzicht in effecten keuzes.

MER en OER

- Gelijktijdig mee laten lopen, helpt in afweging en onderbouwing keuzes
- Scenario's om voor te leggen (in participatieproces)
- Legt basis voor monitoring
- MER alleen nodig wanneer er mogelijke effecten zijn op het milieu.

	Alternatief 1	Alternatief 2	Alternatief 3	Alternatief 4
Voldoende water				
Schoon water				
Waterveiligheid <small>toevoegen ruimtelijke meerwaarde en inrichten waterrobuust systeem</small>				
Vitale bodem				
Klimaatadaptatie				

voorbeeld

Hoofdkeuzes MER

- Alternatievenonderzoek via dashboards:
  - Keuzemogelijkheden om ambities te behalen
  - Score per ambitie
  - Voorkeursalternatieven in ontwikkelstrategie

